

Motion till riksdagen 2008/09:Fö293

av **Anders Karlsson m.fl. (s)**

Ett modernt, effektivt och folkligt förankrat försvar

Sammanfattning

Omställningen till ett modernt, effektivt och folkligt förankrat försvar måste fortsätta. Det är en naturlig följd av försvarsbeslutet 2004. Många viktiga inriktnings- och prioriteringsbeslut måste fattas i vårens försvarsproposition. Vi socialdemokrater vill se ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete, ett nytt personalförsörjningssystem som förmår att förena efterfrågad snabbhet med bred folklig förankring och en fortsatt utveckling av säkerhetstänkande från civilt till militärt.

Omvärldsläget har förändrats och analyserna från det måste beaktas. Kriget i Georgien, IT-attacken mot Estland, utvecklingen av krigen i Afghanistan och Irak har givit erfarenheter som måste återspeglas i den svenska försvarsplaneringen.

Vad som står klart är att ett robust samhälle klarar alla former av kriser bättre. Ett brett säkerhetsarbete ska därför fortsatt genomsyra vårt arbete från orsaksförebyggande och sårbarhetsreducerande till förhindrande, hanterande och återuppbyggande åtgärder.

Vi är övertygade om att breda politiska blocköverskridande och långsiktiga överenskommelser gynnar Sveriges säkerhetspolitik. Mot den bakgrunden har vi socialdemokrater deltagit aktivt i Försvarsberedningens arbete och där arbetat fram rapporter i bred politisk enighet. Regeringen har dock valt en oordnad process som präglats av utspel och kortsiktighet och ständigt förändrade förutsättningar för Försvarsmakten. Därmed har regeringen aktivt försämrat möjligheterna till helhetssyn, breda lösningar och långsiktighet som historiskt har präglat svensk försvars- och säkerhetspolitik. Mona Sahlin har inbjudit till partiledaröverläggningar för att diskutera en långsiktig lösning för Sveriges försvarspolitik men inte hörtsammats.

Vi socialdemokrater avser återkomma med vår syn på en modern, effektiv och ett folkligt förankrat försvar i samband med regeringens försvarsproposition.

Fel! Okänt namn på

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Förslag till riksdagsbeslut.....	3
Ett modernt försvar.....	6
Nya och gamla hot – en angelägenhet för flera	6
Försvaret av vårt land är mer än Försvarmakten.....	6
Målen för vår säkerhet.....	6
Mål för det militära försvaret.....	7
Insatsorganisationen	7
Satsa för att ställa om	7
Gripbara resurser	8
Stimulerande och relevant utbildning och övning	8
Färre men längre fredsfrämjande insatser.....	8
Sverige fortsatt militärt alliansfritt – men en aktiv internationell part.....	10
Flexibelt och funktionellt försvarsmateriel.....	10
En ny signalspaningslag	11
Miljö.....	11
Ett effektivt försvar	11
Minskad försvarsbyråkrati.....	11
En gemensam myndighet.....	12
Rationell planeringsprocess på Högkvarteret	12
Minska andelen officerare	12
Rationellt utnyttjande av grundorganisationen	13
Effektiv hantering av fastigheter och mark.....	13
Nya logistiklösningar tillsammans med industrin.....	13
Försvarmakten ska få fokusera på det de gör bäst.....	13
Högre effekt i vårt bidrag till fred och säkerhet.....	14
Riksdagen måste kunna utöva finansmakten inom materielområdet	14
Ett folkligt förankrat försvar.....	15
Försvarmakten ska spegla samhället	15
Kortare värnpliktsutbildning – men större volymer.....	15
Nationella skyddsstyrkor utvecklas ur hemvärn och frivilligrörelse	16
Stöd för solidaritet och fred internationellt.....	16
Samhällsskydd och beredskap	17
En sammanhållen säkerhetsstrategi	17
Samordnad ledning för ökad säkerhet	17
Säkerställ den världsledande kompetensen på risk-, sårbarhets- och säkerhetsutbildningar.....	18
Effektivt och flexibelt användande av maritima resurser	18
Kraftfulla åtgärder för säker kärnkraft.....	18
Samordna beredskap runt hamnar	19
Säker elförsörjning och nationell reservkraftsstrategi	19
Samlad bild av IT-hot saknas	19
Internationell krisberedskap	20

Fel! Okänt namn på

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att försvaret av vårt land är mer än Försvarmakten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en säkerhetsbalk.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Försvarmaktens insatsorganisation för 2009.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa för att ställa om.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bibehålla samma nivå som i dag på fredsfrämjande insatser.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en tillfällig minskning av fredsfrämjande åtaganden.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om färre men längre fredsfrämjande insatser för att göra verklig skillnad.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen på EU-nivå bör lyfta upp frågan om en utvärdering och förändring av battlegroup-konceptet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige endast ska ställa upp med ett mindre bidrag till Nordic Battlegroup 2011.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utvärdering av arbetet med säkerhetssektorsreformer i Afghanistan.¹
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om implementering och formalisering av arbetet med resolution 1325.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att soldaterna som åker ut på internationell tjänst ska kunna ställa krav på fullgott skydd, bästa materiel och kunskap samt professionellt stöd vid hemkomsten.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige är militärt alliansfritt.¹
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om försvarsmateriel och forskning.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en grundlig utredning som grund för en ny lag om signalspaning.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en årlig uppföljning av hur miljöarbetet fortskrider inom försvarssektorsområdet samt en förnyad nordisk Agenda 21 på försvarsområdet.

Fel! Okänt namn på

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om minskad försvarsbyråkrati.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en gemensam myndighet.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en rationell planeringsprocess på Försvarsmaktens högkvarter.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att minska andelen officerare.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fullmaktsofficerarnas skyldigheter som bättre ska tas till vara i den fortsatta omställningsprocessen.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett rationellt utnyttjande av grundorganisationen.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en effektiv hantering av fastigheter och mark.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en sammanhållen och effektiv logistikprocess.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda civila myndigheters möjlighet att överta uppgifter från Försvarsmakten.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om högre effekt i vårt bidrag till fred och säkerhet.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en mer detaljerad redovisning av materielanslaget för att kunna utöva riksdagens finansmakt.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om värnpliktssystemets vikt för ett folkligt försvar.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Försvarsmaktens personal ska spegla samhället vad gäller etnicitet, religion, sexuell läggning och kön.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättningen för hemvärnssoldater.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nationella skyddsstyrkor.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utvecklad hjälp för soldater som behöver stöd efter utlandsmission.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en sammanhållen säkerhetsstrategi.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell krisledningsfunktion med mandat att leda krishantering tvärsektorielt.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Gotsam bör permanentas och att regeringen ska återkomma till riksdagen med åtgärder för att få verksamheten omsättningsbar i övriga landet.

Fel! Okänt namn på

36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om risk-, sårbarhets- och säkerhetsutbildning.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en genomgripande översyn av utformningen av den maritima verksamheten.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av konkreta förslag och åtgärder för en förbättrad kärnkraftssäkerhet.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av samordnad beredskap runt hamnar.
40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen årligen bör återkomma till riksdagen med en redovisning av vidtagna åtgärder för att säkra elförsörjningen.
41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en nationell reservkraftsstrategi ska utarbetas.
42. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett samordnat IT- och informationssäkerhetsarbete.
43. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över vår beredskap för att ta emot krishanteringsbistånd vid en större olycka eller kris.

¹ Yrkandena 10 och 13 hänvisade till UU.

Ett modernt försvar

Nya och gamla hot – en angelägenhet för flera

Dagens säkerhetspolitiska miljö innebär förändrade uppgifter för Försvarsmakten och andra myndigheter då hot, risker och aktörer delvis innebär nya utmaningar. Samtidigt används konventionella metoder för att påverka andra länder, t.ex. Georgien. Att skydda informations- och kommunikationssystem, energiförsörjning och annan samhällsviktig verksamhet blir primärt oavsett hur hotet ser ut.

Det är i dag svårare att skilja nationell och internationell säkerhet från varandra. Den gemensamma sårbarheten och de gränsöverskridande hoten innebär att svenska och internationella intressen alltmer sammanfaller. Vårt internationella agerande för att möta de globala hoten är centralt för att stärka Sveriges samlade säkerhet. Gränsöverskridande flöden av information, människor, varor och tjänster är en förutsättning för vårt välbefinnande och för vår säkerhet. I dagens värld är det lika viktigt att värna fria flöden som att skydda territoriella gränser.

Att stärka samhällets säkerhet är en angelägenhet för flera aktörer; individer, företag, organisationer, kommuner, landsting, statliga myndigheter, regering och riksdag. Det som görs internationellt för att möta dagens hot, vår aktiva medverkan i exempelvis FN, EU och OSSE, liksom vårt samarbete med Nato, stärker också vår säkerhet.

Försvaret av vårt land är mer än Försvarsmakten

Försvarsmakten är en del av det svenska försvaret, men försvaret av vårt land och av oss som lever här är så mycket mer än de uppgifter Försvarsmakten utför. Ett brett säkerhetsarbete måste omfatta allt från orsaksförebyggande och sårbarhetsreducerande till förhindrande, hanterande och återuppbyggande åtgärder. Med denna kedja av säkerhetsbyggande blir det tydligt att vår försvarspolitik är en politik för säkerhet som berör många fler politikområden än försvarspolitiken och utrikespolitiken, som traditionellt sett varit ensamt dominerande. Nu omfattas t.ex. även bistånds-, kriminal-, miljö-, social- och näringspolitiken i en modern politik för säkerhet. Det bör mötas upp med en säkerhetsbalk som liksom miljöbalken skapar en sammanhållen lagstiftning för att täppa till hål, klargöra ansvar, förhindra dubbelarbete och tvinga fram samarbeten mellan stuprören.

Målen för vår säkerhet

Målen för vår säkerhet är att värna befolkningens liv och hälsa, att värna samhällets funktionalitet, vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Fel! Okänt namn

Mål för det militära försvaret

Under rådande omvärldsläge bör Försvarsmakten målsättning vara:

- ? att i samverkan med andra myndigheter övervaka vårt territorium, kunna upptäcka och avvisa kränkningar och hävda vår integritet,
- ? att bidra till att förebygga och hantera kriser i vår omvärld genom att medverka i fredsfrämjande insatser och
- ? att efter allvarlig och varaktig säkerhetspolitisk försämring och successiva beslut av statsmakterna utveckla en förmåga att möta olika former av mer omfattande militära operationer som hotar Sveriges fred och självständighet. Uppgiften ställer krav på att statsmakten identifierar nödvändiga kompetenser.

Insatsorganisationen

Regeringen lämnar i budgetpropositionen insatsorganisationens utformning orörd för 2009 och menar att de krav på operativ förmåga som fastställdes i 2004 års försvarspolitiska inriktningsbeslut fortfarande är giltiga. Regeringen avser att återkomma med 2010–2011 års utformning i den kommande försvarspropositionen. Vi socialdemokrater ställer oss bakom regeringens bedömning.

Satsa för att ställa om

Vi socialdemokrater vill fortsätta det omställningsarbete som angavs i försvarsbeslutet 2004, från ett förrådstillt invasionsförsvar till ett användbart, snabbt och rörligt militärt försvar.

Det betyder en fortsatt modernisering och effektivisering av försvaret. Försvarsbyråkratin måste minimeras och medel i stället frigöras för verksamhet. På sikt medger omställningen en anslagsbesparing, men för att komma dit krävs samtidigt kraftfulla satsningar.

Försvarsmaktens förmågor måste ständigt förnyas och utvecklas. Funge-
rande helikopterresurser, kvalificerad sjukvårdskedja och lättare amfibisk förmåga i hamn- och stadsmiljö är några viktiga exempel på detta. Att fortsätta utvecklingen av dessa förmågor är särskilt viktigt för att Försvarsmakten bättre ska kunna möta en mer mångfasetterad hotbild. Vidare anser vi socialdemokrater att det är nödvändigt att fortlöpande kritiskt pröva behovet av de förbandstyper som finns i dag, relaterat till den säkerhetspolitiska utvecklingen.

Gripbara resurser

Det moderna försvaret ska vara användbart här och nu. Försvarsberedningens målsättning om 2 000 gripbara soldater och sjömän nationellt och internationellt samt en förstärknings- och evakueringsinsats med upp till 300 personer torde vara en rimlig nivå. Utöver det ska relevanta delar av flyg- och marinstridskrafterna hållas tillgängliga för insatser och snabbinsatsberedskap. Att med kort varsel få tillgång till kontraktsanställda soldater ger oss som land handlingsfrihet.

Stimulerande och relevant utbildning och övning

Att Försvarmaktens personal får rätt utbildning och övning är en förutsättning för ett modernt försvar. Utbildningen måste kännas relevant för unga människor och vara stimulerande. Det är viktigt att den militära utbildningen även har ett känt och erkänt civilt meritvärde.

Det moderna försvaret behöver människor med olika bakgrund; socialpsykologisk och historisk kompetens, praktiskt och tekniskt kunniga. Därför är det viktigt att soldaterna bottnar i en civil kompetens vid sidan av sin militära. Dagens och morgondagens uppgifter för Försvarmakten kräver att soldaten har bredare kompetens än den som den militära utbildningen erbjuder. Ett system med kontraktsanställda soldater medger detta.

Förbandsövningar, inte minst gemensamma mellan stridskrafterna, taktikutveckling samt officerarnas förmåga att leda förband bör öka. Det är vår uppfattning att den grundläggande soldatutbildningen samt utbildning t.o.m. plutons nivå fungerar tillfredsställande. Även om detta är en bra grund räcker det enligt vår mening inte. Förmåga att uppträda i förband på lägst bataljonsnivå med tillräcklig personell kvalitet måste vara högt prioriterat för de fåtal förbandsenheter som ska ha sådan beredskap.

Färre men längre fredsfrämjande insatser

Socialdemokraterna har alltid varit en rörelse som stått upp för internationell solidaritet och rättvisa, och därför har det varit självklart att bidra till att upprätthålla fred och säkerhet på andra platser i världen. Sedan den första fredsfrämjande svenska FN-truppen tjänstgjorde i Mellanöstern 1956 har Sverige bidragit med ca 80 000 soldater till olika uppdrag runtom i världen. I och med omvandlingen från ett förrådstillt invasionsförsvar till ett greppbart insatsförsvar har vi också tagit ett större internationellt ansvar.

När vi deltar i internationella insatser bidrar vi inte bara till andras säkerhet och utveckling utan ökar även vår egen säkerhet genom att vi förhindrar att konflikter ges spridning, samtidigt som Försvarmakten ges ovärderlig praktisk erfarenhet. Genom att bidra med kvalificerade resurser och kompetent personal ska vi utgöra ett bidrag till en insats. Bedömningar från alla berörda

Fel! Okänt namn på

politikområden ska vara vägledande, och insatsen ska utgöra en del av Sveriges politik mot regionen och landet.

Mot bakgrund av den ansträngda ekonomiska situationen för Försvarsmakten anser Socialdemokraterna att det är rimligt att Sverige bibehåller dagens ambitionsnivå för internationella insatser. Sverige bör bidra med färre men längre internationella insatser. Det ökar vår möjlighet att göra en verklig skillnad. Vidare underlättar det för Försvarsmaktens planering. Vi ifrågasätter det hållbara i regeringens ambitionsökning på det fredsfrämjande området. Det ställer orimliga krav på Försvarsmakten som i dag ska spara kraftfullt på materiel. För att skapa utrymme för den viktiga omställningsprocessen och komma till rätta med det ekonomiska underskottet menar vi att det är motiverat att tillfälligt minska den internationella närvaron.

Under våren 2008 hade Sverige ansvaret för EU:s snabbinsatsstyrka Nordic Battlegroup (NBG). Tillsammans med Norge, Finland, Estland och Irland upprätthöll vi en beredskap för fredsfrämjande insatser. NBG var en viktig motor i den omställningsprocess som Försvarsmakten genomgått de senaste åren. Samtidigt kan vi konstatera att ingen av EU:s snabbinsatsstyrkor har efterfrågats. Konceptet har blivit för tungt och dyrt. Det blev en Ferrari i garaget, samtidigt som behovet av fredsfrämjande insatser i lägre konfliktmiljöer inte har minskat. Riksdagen bör därför ge regeringen i uppdrag att på EU-nivå lyfta fram frågan om en utvärdering och förändring av konceptet. Vi socialdemokrater menar att Sverige inte bör ta på sig ansvaret för NBG 2011 utan endast bidra med en mindre del. Något annat vore inte ansvarsfullt i den omställningsprocess och i det ekonomiska läget som Försvarsmakten befinner sig i.

Vi socialdemokrater menar att den nationella strategin för internationella insatser är undermålig och behöver utvecklas. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med en fördjupad strategi som tydligare prioriterar och samordnar arbetet. Behovet av civil-militär samordning blir alltmer angeläget, såväl på nationell som på europeisk nivå. Arbetet med säkerhetssektorreformer bör fortgå, och vi fortsätter att framhålla vikten av att utvärdera gjorda insatser, bl.a. den i Mazar-i-Sharif i Afghanistan, för att dra lärdom och utveckla metoder och arbetssätt för framtida internationella insatser.

Det är viktigt att arbetet med FN-resolutionerna 1820 och 1325, om krigets påverkan på kvinnor och barn, kvinnors deltagande i konfliktlösning och arbete för långsiktig fred, implementeras och formaliseras. Resolutionen måste vara en integrerad del av den nationella strategin för internationella insatser. Vi vill se en utvärdering av funktionens genderansvariga under internationella missioner.

Vid tiden för motionens skrivande fanns ca 1 000 män och kvinnor ute på internationell tjänst. Våra soldater genomför många gånger svåra och farliga uppdrag. Dessa personer, deras anhöriga och hela svenska folket har rätt att kräva att soldaterna åker ut med fullgott skydd, det bästa materiel och kunskaperna som vi kan uppbringa samt att de möts av ett professionellt stöd vid hemkomsten.

Sverige fortsatt militärt alliansfritt – men en aktiv internationell part

Sverige är militärt alliansfritt. Vi socialdemokrater menar att det stärker varken vår eller andra länders säkerhet om vi väljer att bli medlem av försvarsalliansen Nato. Vi anser att den politiska legitimiteten för frågor rörande fred och säkerhet finns hos organisationerna FN, EU och OSSE. Det är viktigt att Nato och andra regionala aktörer kan ta ansvar för att utföra insatser som beslutats om av exempelvis FN eller EU. I det arbetet är Sverige en aktiv aktör. Det är också därför vi under många år arbetat för att göra våra förband interoperabla till Natostandard.

Vi socialdemokrater vill fortsätta att utveckla det nordiska försvarssamarbetet. Det bör bygga på gemensamma intressen. Tillsammans kan de nordiska länderna möta nya strategiska hot och utmaningar. Samarbetet bör ge ett mervärde som inte går att uppnå genom andra medel. Länderna kan bland annat samordna internationella styrkebidrag och därmed gemensamt bli en större aktör som kan öka vårt inflytande internationellt. Sammantaget stärks möjligheterna att aktivt värna gemensamma intressen och bidra till säkerhet och stabilitet globalt, i Europa, i vårt närområde och på vårt eget territorium.

Flexibelt och funktionellt försvarsmateriel

När det gäller försvarets materieförsörjning är vår principiella utgångspunkt att Sverige både ur ett långsiktigt strategiskt säkerhetspolitiskt perspektiv och ur ett industripolitiskt perspektiv tjänar på att ha en internationellt konkurrenskraftig försvarsindustri, i de delar det handlar om spjutspetsteknologi och där vi i vårt land utvecklat världsledande kompetenser. I ljuset av den militära alliansfriheten är det viktigt att värna en försvarsindustri av hög teknologisk standard. Försvarsindustrin ger också spin-off-effekter till övrig industri.

Det ställs i dag höga krav på internationella samprojekt t.ex. inom ramen för Europeiska försvarsmaterielbyrån, Eda, gemensamma lösningar och kortare bindningstider.

Sverige behöver en nationell strategi och styrmodell som gör det möjligt att koordinera och inrikta försvars- och säkerhetssektorns satsning på forskning och utveckling. Ett samlat agerande mellan staten och industrin stärker Sveriges förmåga som industri- och innovationsland. Det är därför olyckligt att regeringen internt inte lyckats enas om en strategi och att man trots detta ändå gått vidare med ekonomiska neddragningar av materiel.

Det finns kompetenser inom den svenska försvarsindustrin som har vidare funktioner för Sverige som nation. Sverige besitter unika kompetensområden där vi inte kan köpa motsvarande produkter från t.ex. USA eller Ryssland. Varje kompetens som tas bort måste baseras på en politisk analys och en försvarsindustristrategi, inte utifrån ett budgetperspektiv.

Försvarsindustrin behöver *bättre planeringsförutsättningar* för sin forskning och utveckling. Det är viktigt för att kunna matcha sina konkurrenter och ta fram de produkter som Sverige beställer. Genom en bättre *dialog och ett*

Fel! Okänt namn på

utvecklat exportsamarbete kan vi förbättra exportförutsättningarna för en industri som arbetar inom stränga ramar och regler för sin verksamhet. Inom områden som är strategiskt viktiga för svensk försvars- och säkerhetspolitik ska vi även vara med och *satsa på forskning och utveckling*.

En ny signalspaningslag

Det är av stor vikt att Sverige har en väl fungerande underrättelseverksamhet för att upprätthålla vår militära alliansfrihet och säkerställa Sveriges säkerhet. I dag handlar säkerhetspolitik om att ha förmåga att möta ett brett spektrum av tänkbara hot, risker och påfrestningar mot samhället. Det är av största vikt att underrättelseverksamheten anpassas så att den kan möta dagens och framtidens hotbild. Sverige behöver en signalspaningslag som uppfyller kraven på proportionalitet, rättssäkerhet och integritet och uppfyller kraven i Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Det är av stor vikt att medborgarna känner förtroende för försvarsunderrättelseverksamheten då den ytterst finns till för att skydda desamma. Socialdemokraterna fortsätter att hävda behovet av en parlamentarisk utredning som grund för en ny lag om signalspaning och avser att riva upp lagen om vi vinner valet 2010.

Miljö

Regeringens sänkta ambitionsnivå på miljöområdet oroar. Vi socialdemokrater vill se ett ökat övergripande arbete på miljöområdet samt en årlig uppföljning av hur miljöarbetet fortskrider inom försvarssektorsområdet. Vi vill även se en förnyad nordisk Agenda 21 på försvarsområdet.

Ett effektivt försvar

Minskad försvarsbyråkrati

Omställningen av det militära försvaret från ett mobiliserande invasionsförsvar med omfattande kvalitativa brister till ett användbart och tillgängligt insatsförsvar är viktig och måste fortsätta. Försvarsmaktens roll kommer att fortsätta att förändras från en organisation med i huvudsak territoriella uppgifter till en organisation som i samverkan med civila resurser och andra stater ska kunna trygga våra intressen av en stabil och fredlig utveckling. För denna uppgift är det viktigt att förvaltningsorganisation, logistik och försvarsmateriel fungerar effektivt. Det bidrar till utvecklingsförmågan på sikt och möjligheten att möta framtida hot. De förband som utifrån en differentierad beredskap för insatser ska vara användbara och tillgängliga för uppgifter i dag ska prioriteras. Vi socialdemokrater menar att det är den inslagna inriktningen mot ett insatsförsvar med ett ansvar att bidra till fred och utveckling som är

Sveriges väg. Grunden är en och samma insatsorganisation med förmåga att verka utomlands och i Sverige i olika våldsnivåer och med olika förberedelse-tider.

En gemensam myndighet

Strukturen med stödmyndigheter tillkom i sin nuvarande form under kalla kriget. Arbetsfördelningen och organisationen är inte optimal för dagens moderna och insatsberedda försvar. Vi föreslår bl.a. en översyn av Försvarets materielverk, FM Log, Försvarsmaktens tekniska kontor och för en mer renodlad beställarorganisation och tydligare logistikprocess. Vi föreslår kortare ledtider i mönstringsförfarandet och ökad andel värnpliktiga, vilket ställer nya krav på Totalförsvarets pliktverk. Vi vill se en ändrad statlig fastighetsförvaltning och en översyn av FOI. Försvarsmakten fortsätter sin omställningsprocess med målet att minska försvarsbyråkratin.

Alla dessa myndigheter – Försvarsmakten, Fortifikationsverket Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut och Totalförsvarets pliktverk – bör därför helt eller delvis integreras i en ny samlad myndighet.

Rationell planeringsprocess på Högkvarteret

I Ekonomistyrningsverkets rapport pekar man på en rad åtgärder för att komma till rätta med brister i ledning och styrning inom Försvarsmakten. Myndigheten har i dag en hög arbetsbelastning samtidigt som många dubbla processer pågår. En renodling skulle öka effektiviteten och medge en större output på verksamhetsområdet, samtidigt som en kompetensöverföring görs till Försvarsdepartementet.

Minska andelen officerare

Inom ramen för gällande regelverk på arbetsmarknaden menar vi att antalet officerare kan minskas i takt med att Försvarsmakten fortsätter sitt omställningsarbete. Vi behöver en större andel i utbildnings- och insatsverksamheten och färre i planeringssystemet. Reservofficerarna är en kategori som i dagens läge underutnyttjas.

Fullmaktsofficerarna (ca 2 065 i maj 2008, motsvarar en knapp fjärdedel av alla officerare) utgör en grupp officerare med sådan anställningsform att de inte kan sägas upp. Fullmakten består av två delar, skyldigheter och rättigheter. Fullmaktsofficerarna besitter en kompetens och har skyldigheter mot Försvarsmakten som bättre ska tas till vara i den fortsatta omställningsprocessen. Den typ av dyra avvecklingsprogram för fullmaktsofficerare som genomfördes för några år sedan är inte längre aktuellt.

Fel! Okänt namn

Rationellt utnyttjande av grundorganisationen

Regeringens handlingsförklaring inom försvarsområdet har nu till och med resulterat i en order till Försvarsmakten att inte röra något i strukturen vad det gäller grundorganisation och förmågebredd före valet 2010. Detta är inte optimalt. Försvarsmakten måste ha samma rätt som övriga myndigheter att få bedriva sin verksamhet rationellt och kostnadseffektivt. Det måste vara utefekten, insatsförmågan, som ska avgöra hur organisationen ska se ut, inte panikslagna borgerliga partiledare. Vi menar att man måste vara beredd att justera felaktigheter och hitta optimala lösningar som svarar på Försvarsmaktens behov. Vi anser dock även fortsatt att eventuella framtida förslag till förändringar i grundorganisationen ska beslutas av riksdagen.

Effektiv hantering av fastigheter och mark

I enlighet med Försvarsberedningens förslag ser vi att en mer optimal statlig fastighetshantering kan uppnås med färre aktörer och lägre overheadkostnader. Det slutna fastighetsbeståndet bör övergå till Försvarsmakten och det öppna fastighetsbeståndet överförs till annan statlig fastighetsförvaltare. Vidare menar vi socialdemokrater att en oberoende översyn måste göras över vilken mark som Försvarsmakten behöver och vilken mark som kan säljas till kommuner och landsting.

Nya logistiklösningar tillsammans med industrin

En sammanhållen myndighetsöverskridande logistikprocess bör utformas utifrån en helhetssyn på logistiken. Eftersom det finns starka kopplingar mellan logistik och materielförsörjning bör samverkan mellan dessa processer förtydligas och på sikt samordnas i en gemensam process. Vi vill pröva Försvarets materielverks, FM Logs, de tekniska kontorens och industrins uppdrag och organisation där strukturen prövas i ljuset av framtidens behov. Ett av målen med översynen är att kartlägga möjligheterna till att ett större ansvar läggs på industrin för materielsystemens tillgänglighet. Där ser vi den tyska lösning HIL som en intressant modell. På samma sätt behövs en översyn över FOI:s organisation och uppgift där andra samarbeten med liknande myndigheter, universitet och näringsliv bör undersökas.

Försvarsmakten ska få fokusera på det de gör bäst

För oss är det grundläggande att Försvarsmakten ska fokusera på sina huvuduppgifter och därmed inte lösa uppgifter som kan lösas av civila myndigheter eller annan aktör. De idéer som Försvarsberedningen för fram på det maritima området bör därför omgående utredas vidare.

Högre effekt i vårt bidrag till fred och säkerhet

När riksdagen beslutat att Försvarsmakten ska delta i en internationell insats gör vi det för att skydda humanitära värden, men samtidigt stärks vår gemensamma säkerhet, genom att det internationella samfundets förmåga att hantera kriser förbättras. Dessutom säkras egen militär förmåga. Förband avsedda för internationella insatser bör enligt vår mening samutbildas och samövas redan under grundutbildning och därigenom bli reguljära insatsförband i stället för tillfälligt sammansatta förband. De kunskaper som förvärvats under internationella insatser ska inte skingras vid hemkomsten utan bättre tas till vara för utbildning, övning och beredskap, då placering sker i insatsorganisationens mobiliserande förband. Beredskaps- och rotationssystemet ska enligt vår mening vara så uppbyggt att förstärkningsresurser i form av förband under utbildning för insatser och förband som nyligen genomfört insatser bör kunna utnyttjas vid en uppkommen kris. De förband som ska vara omedelbart tillgängliga måste bestå av anställd personal eller kontraktssoldater med kort inställningsperiod. Vid sidan av sådana förband måste grund- och insatsorganisationen med tillgängliga resurser kunna uppfylla relevanta beredskapskrav.

Sverige ska delta i färre missioner än i dag men ha möjlighet till längre missioner. Det ställer nya krav på uthållig personalförsörjning. På sikt bör EU arbeta för ett geografiskt ansvarsområde där vi kan öka kompetensen och anpassa materiel.

En bättre samordning före-under-efter en insats mellan alla Sveriges verktyg måste uppnås. Bedömningar från alla berörda politikområden ska vara vägledande, och insatsen ska utgöra en del av Sveriges politik mot regionen och landet. I och med det längre åtagandet i landet kan en övergång från militärt stöd till polisärt, juridiskt och samhällsbyggande lättare åstadkommas. Det ställer högre krav på svensk civil-militär samordning.

Riksdagen måste kunna utöva finansmakten inom materielområdet

Försvarsutskottet har vid upprepade tillfällen (bl.a. försvarsutskottets yttrande 2007/08:Fö1) påtalat riksdagens behov av en transparent materielplanering och redovisning, dvs. ett tydligare beslutsunderlag för att kunna ta ställning till förslagen till beställningsbemyndiganden. Det är en förutsättning för att riksdagen ska kunna utöva finansmakten. Bristande underlag utesluter en självständig och korrekt bedömning av riksdagen. Vi önskar således att regeringen tillser ytterligare förbättringar vad avser kostnaderna för stora materielprojekt.

Utskottet ansåg t.ex. i betänkande 2004/05:FöU4 Sveriges försvarspolitik 2005–2007 (s. 199) att det inte kan vara oöverstigit från sekretessynpunkt att redovisa ekonomiska ramar för de viktigaste materielsystemen och objekten. Utskottet pekade på att internationella jämförelser visade att detta är fullt möjligt. Riksdagen tillkännagav för regeringen som sin mening vad utskottet anförde.

Fel! Okänt namn på

I förra årets budgetbetänkande pekade utskottet vidare på att regeringen tidigare redovisat för riksdagen öppet i budgetpropositionen kostnaderna för större materielprojekt i s.k. objektsramar. Någon redovisning av kostnader i form av objektsramar har inte skett i budgetpropositionen. Inte heller har regeringen på något annat sätt redovisat kostnaderna för större materielprojekt.

Det är orimligt att riksdagen när den ska ta ställning till materielbudgeten inte vet vad kostnaderna är för vitala delar av den. För att riksdagen ska kunna utöva sin finansmakt måste detta naturligtvis ske.

Ett folkligt förankrat försvar

Försvarsmakten ska spegla samhället

Försvarsmaktens anställda ska representera hela samhällets sammansättning vad gäller kön, etnicitet och sexuell läggning. Så är inte fallet i dag. På orter utan förband är det i dag mycket få som gör värnplikten. De minskade värnpliktskullarna innebär att färre får insyn i Försvarsmakten och att förståelsen för dess uppgift riskerar att minska i samhället. Likaså minskar inflödet av nya hemvärnsmän och -kvinnor i takt med att de värnpliktiga blir färre samtidigt som efterfrågan på hemvärnets tjänster ökar. Det är viktigt att diskutera hur vi ska personalförsörja Försvarsmakten i framtiden – inte minst i ljuset av att Försvarsmakten i dag har svårt att besätta internationella insatser. Vi vill se ett system som personalförsörjer Försvarsmakten med den kompetens och professionalitet som krävs för uppgifterna.

För att minska antalet avgångar från grundutbildningen är det viktigt att fortsätta arbetet med att verka för ett gott klimat, mot trakasserier samt minskat antal arbetsolyckor. Det är viktigt att följa upp det arbete som görs för att sprida kunskap om HBT-frågor och integrera det som en naturlig del i utbildningar på alla nivåer samt att frågan om alla likas värde lyfts upp i internationella sammanhang.

Kortare värnpliktsutbildning – men större volymer

Vi avvisar en personalbemanning som innebär att det skapas en liten dyr expeditjonskår bestående av heltidsanställda yrkessoldater. Försvarsmakten ska i stället till största del bestå av soldater vilka endast under perioder arbetar för Försvarsmakten och övrig tid har ett civilt arbete. Detta kompletteras med en mindre andel heltidsanställda soldater. För att uppnå detta behöver fler män och kvinnor än i dag genomgå militär grundutbildning. Det pågår en pliktutredning som nu ser över dessa frågor. En bred och blocköverskridande överenskommelse är eftersträvarsvärd. Vår ingång i det arbetet är att uppnå en större numerär utbildade soldater än den ambition regeringen och Försvarsmakten i dag har. Vi vill se fler som gör en grundläggande militär ut-

bildning, varav de bäst lämpade sedan fortsätter den fördjupade utbildningen och de övriga erbjuds uppgifter i nationella skyddsstyrkorna. En sådan modell förstärker folkförsvaret, ökar flexibiliteten, breddar kompetensbasen inom Försvarsmakten samt ökar möjligheten att upprätthålla förmågor och nå uthållighet i insatser.

Nationella skyddsstyrkor utvecklas ur hemvärn och frivilligrörelse

Hemvärnets viktigaste uppgifter är att bevaka, skydda, ytövervaka samt stödja det civila samhället. Organisationen har en territoriell uppgift men ska också stödja samhället i krissituationer.

De frivilliga försvarsorganisationerna har uppgifter såväl till stöd för Försvarsmakten som till stöd för samhället i övrigt vid olika former av krishantering. Försvarsmakten har behov inom specifika specialistområden, t.ex. logistik, teknikkompetens, språk och annan service som Försvarsmakten lämpligen inte bör upphandla.

Vi stöder en utveckling där nationella skyddsstyrkorna utvecklas ur dagens hemvärn och delar av frivilligrörelserna. De ska bestå av förband byggda på frivillighet och med stor spridning över landet. När nationella skyddsstyrkorna övertar centrala stödfunktioner från insatsorganisationen är det viktigt med en översyn av ersättningssystemen. Normen bör vara att man inte ska behöva betala för sin insats för samhället.

De organisationer som varaktigt och med kvalitet kan bidra till Försvarsmaktens verksamhet eller till samhällets krishanteringsförmåga bör kunna få samhällsstöd för detta. De av organisationerna som inte förmår något av detta kommer inte att bli efterfrågade och därmed inte heller få del av det ekonomiska stödet. Försvarsinformation och ungdomsverksamhet är områden där de frivilliga försvarsorganisationerna kan fylla en viktig funktion.

Stöd för solidaritet och fred internationellt

Sverige har alltid haft ett stort engagemang internationellt. Sedan den första fredsfrämjande svenska FN-truppen tjänstgjorde i Mellanöstern 1956 har Sverige bidragit med cirka 80 000 soldater till olika uppdrag runtom i världen. Vi ser ett egenvärde i att många svenskar får erfarenhet av att upprätthålla fred och säkerhet i världen. Internationella insatser är ofta påfrestande och förändrar en som människa. Alltfler av våra soldater har tvingats uppleva vidriga förhållande och stor psykisk press. Landets stöd för dessa soldater har förbättrats, men måste vara under ständig utveckling.

Fel! Okänt namn

Samhällsskydd och beredskap

En sammanhållen säkerhetsstrategi

Det räcker inte med att varje aktör gör sitt bästa utifrån sina mandat och resurser vid en kris. Ett stort antal utredningar och plågsamma erfarenheter har visat att för att samhället effektivt ska kunna hantera stora kriser krävs ett sektorsövergripande perspektiv på samordning, inriktning och prioritering. Ett mervärde blir att vi på så sätt även får bättre förutsättningar att hantera vardagens störningar och händelser.

Sverige behöver öka förmågan att hantera kriser gemensamt och forma ett samhälle som är tillräckligt robust för att klara påfrestningar när de uppstår. Det är därför viktigt att riksdagen beslutar om en sammanhållen säkerhetsstrategi i syftet att stärka helhetsperspektiv och begränsa den problematiska sektoriseringen. De områden som ska hållas samman bör vara en samlad bild av hot, risker och sårbarheter, mål och krav för Sveriges säkerhet, handlingsplaner för Sveriges säkerhet, samordning av statliga myndigheters förberedelser och hantering av komplexa krissituationer samt samordning av operativa resurser för krishantering och samordning vid investeringar i sektorsövergripande system inom säkerhetsområdet.

Det är vidare viktigt att riksdagen uttalar att detta sektorsövergripande ansvar inte endast gäller myndigheters verksamhet utan även finanssektorn eller vid företag som äger eller ansvarar för delar av den kritiska infrastrukturen.

Samordnad ledning för ökad säkerhet

Sverige ska ha en nationell krisledningsfunktion med mandat att leda krishantering tvärsektoriellt. För detta krävs ett ledningssystem med en klar ansvars- och uppgiftsfördelning, en väl fungerande organisation samt tydliga regler och mandat. Krisledning är en profession likt andra och det måste ställas lika höga krav där som för andra befattningshavare, t.ex. räddningsledare. Vid en större kris ska kompetent, utbildad, samövad och på förhand utpekad personal ha ett övergripande ledningsansvar.

Det är vår uppfattning att verksamhetsansvaret ska ligga kvar hos den sektorsansvariga aktören även vid allvarliga kriser då det är där som kompetensen och sakkunskapen finns. Effektiv ledning vid kriser förutsätter dock att olika aktörers ledningsresurser samordnas.

På socialdemokratiskt initiativ etablerades en försöksverksamhet för detta på Gotland. "Gotsam" är fram till årsskiftet landets enda permanenta samgruppering för olika myndigheters ledningsresurser. Erfarenheterna av sex års verksamhet har visat att Gotsam är Sveriges bästa myndighetssamverkan för krishantering. Det är olyckligt att regeringen beslutat lägga ned verksamheten när det är en modell som behövs på nationell nivå. Vi socialdemokrater vill att regeringen återkommer till riksdagen med åtgärder för att få modellen omsättningsbar i hela landet.

Säkerställ den världsledande kompetensen på risk-, sårbarhets- och säkerhetsutbildningar

Sverige har i dag ett unikt och världsledande system för risk-, sårbarhets- och säkerhetsutbildning. Det finns dock stora risker att tillgängligheten till dessa utbildningar kommer att få försämrad kvalitet och tillgänglighet. Utredningen Alltid Redo beskrev inte kostnaderna för det nu existerande utbildningssystemet, och därmed går det inte att se om det ger minskade eller ökade kostnader för staten. Det saknas en analys över den troliga ökningen av kostnader för t.ex. vidareutbildning av brandmän, vilket troligen drabbar Sveriges kommuner. Vi socialdemokrater har påtalat behovet av en genomgång av aktörer på marknaden, möjligheten att skapa kapaciteten som behövs och aktörers bristande tillgång på t.ex. tillgänglighet till de övningsområden som utbildningen kräver.

I förlängningen riskerar kommunerna att stå utan utbildad räddningstjänstpersonal. Vi socialdemokrater anser att en utredning bör se över dessa brister så att Sverige inte riskerar att få kompetensbrist på området.

Effektivt och flexibelt användande av maritima resurser

Försvarmakten, Kustbevakningen, Sjöfartsverket och polisen har alla maritima uppgifter med bäring på säkerhet, allt från att kunna utföra väpnad strid till att hävda vår territoriella integritet, upprätthålla lag och ordning, stävja hot om terrorism, smuggling och trafficking samt bedriva sjö- och miljöräddningstjänst. Ett effektivt och flexibelt användande av samhällets resurser är ett nödvändigt krav i ett modernt samhälle.

Det finns betydande synergier i att utgående från uppgifter, förmågor och resurser merutnyttja, samutnyttja respektive samordna berörda myndigheters kompetens, infrastruktur, ledningsresurser, materiel och personal samt verksamhetsplanering. Det behövs en genomgripande översyn av utformningen av den maritima verksamheten, inklusive myndighetsstrukturer och myndighetsansvar. En effektivisering av användningen av våra maritima resurser måste också beakta möjligheterna till internationell resurssamverkan.

Kraftfulla åtgärder för säker kärnkraft

Vi noterar att regeringen ännu inte vidtagit några kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med bristerna inom kärnkraftssäkerheten. Riksrevisionen lämnade i april 2007 en skrivelse till riksdagen där man granskat beredskapen för kärnkraftsolyckor och kommit fram till följande: "Riksrevisionens samlade bedömning är att ansvariga myndigheter inte i alla delar har säkerställt en god beredskap för att hantera konsekvenserna av en olycka i ett svenskt kärnkraftverk." Fortfarande saknas det konkreta förslag och åtgärder från regeringen för att komma till rätta med problemet.

Fel! Okänt namn

Samordna beredskap runt hamnar

Sjöfartens betydelse för den ekonomiska integrationen runt Östersjön och inom EU har ökat. Göteborg är i dag Nordens största exporthamn. En kris i någon av Sveriges hamnar eller dess farleder skulle ge stora komplikationer för godstrafiken, vilket i förlängningen drabbar producenter och konsumenter. En ekonomisk kris skulle kunna bli effekten av en större kris i någon av Sveriges större hamnar. Beredskapen för kriser och terroraktioner i hamnar bör därför samordnas på bästa sätt för att minska Sveriges sårbarhet. I dag delas ansvaret mellan flera myndigheter, där en civil räddningsledare alltid leder krisarbetet och kan inkalla militär hjälp vid behov. Vi socialdemokrater anser att det är av största vikt att berörda myndigheter och aktörer förbereder sig och övar på en större kris för att på så sätt minska Sveriges sårbarhet.

Säker elförsörjning och nationell reservkraftsstrategi

Elavbrott kan leda till omfattande störningar i viktiga samhällsfunktioner och förorsaka betydande materiella skador och ekonomiska förluster hos kunderna. Samhällsviktiga verksamheter måste därför tillförsäkras tillgång till el för situationer då den ordinarie elförsörjningen inte fungerar. Elförsörjningen är i hög utsträckning beroende av IT-system och telekommunikationer för drift och styrning. Mot bakgrund av denna kritiska sårbarhet är det viktigt att regeringen årligen återkommer till riksdagen med en redovisning av vidtagna åtgärder för att säkra elförsörjningen.

Vidare anser vi socialdemokrater att en nationell reservkraftsstrategi ska utarbetas. Syftet med strategin är att säkerställa att de verksamheter som anses samhällsviktiga vid en svår påfrestning har ändamålsenliga regler och incitament för beslut om reservkraftslösningar, anskaffning och finansiering samt underhåll, service och drift. Strategin ska öka möjligheterna att optimalt använda nationellt och internationellt tillgängliga mobila reservkraftaggregat i en akut situation.

De tekniska lösningarna måste vara flexibla och hela beroendekedjan måste säkras. Utgångspunkten måste vara att samtliga samhällsviktiga elanvändare ska ha förmåga att själva hantera sex timmars elavbrott och att i samverkan klara upp till tre dygns elavbrott. Strategin bör utgå från elkundens eget ansvar, klara ut ansvarsförhållanden mellan myndigheter, ge förslag till hur hinder i dagens strukturer och regelverk ska kunna undanröjas, föreslå samordning av tillgängliga mobila aggregat samt ge förslag till hur denna verksamhet ska finansieras.

Samlad bild av IT-hot saknas

Mer än 99 procent av det svenska samhällets kritiska infrastruktur är beroende av Internet som den stora bäraren av information. En cyberattacker mot vital infrastruktur skulle lamslå i stort sett hela landet på några få timmar.

Fientliga krafter, med oklart eller dolt motiv, kan utnyttja nätet för att rikta en strategisk sabotageattack, vilket skulle kunna orsaka en nationell kris av en omfattning vi aldrig sett i vårt land. Informationstekniken har brutit staters tidigare maktmonopol och underlättar för en resurssvag angripare.

Redan nu sker dagliga cyberattacker mot svensk kritisk infrastruktur, och i likhet med många andra länder har Sverige under senare år blivit utsatt för stundtals mycket omfattande datavirus spridning. Dessa angrepp har dock varit mer slumpartade än riktade. Vid angreppen har de uppkomna skadorna i form av avbrott och stillestånd blivit relativt begränsade vad gäller samhällsviktiga infrastrukturer, men har icke desto mindre medfört stora kostnader för de drabbade. Viktiga samhällsfunktioner inom vård och omsorg, handel och kreditväsende har ett starkt ökande beroende av informations- och telekommunikationstjänster. Intrång och manipulation av informationssystem är ett allvarligt hot. Utvecklingen av Internet har gjort dess standard för datakommunikation global. Det medför en ökad risk för att obehöriga kan ta sig in i dåligt skyddade IT-system.

Det finns ett stort behov av att i större utsträckning än vad som är fallet i dag skapa en samlad syn på såväl hotbilder som effekter och konsekvenser av illegitima cyberaktiviteter. Detta är en säkerhetsfråga som lämpar sig mycket väl för nordiskt samarbete, där våra länders högteknologiska kompetens, särskilt inom telekomområdet, är en oerhörd resurs. Säkerhetsarbetet borde organiseras så att en myndighet ges ett övergripande strategiskt ansvar och fokus på långsiktiga aktiviteter inklusive forskning och utveckling och en andra myndighet agerar operativt för att skydda nationella värden och funktioner.

Internationell krisberedskap

EU:s civila krishantering fyller en viktig funktion och är under utveckling. Några av de viktigaste åtgärderna har varit att förstärka planerings- och ledningsförmågan, utveckla snabbinsatskapacitet samt möjligheten att verka integrerat med samtliga krishanteringsinstrument under alla faser av en kris eller konflikt. På initiativ från Sverige fattade ministerrådet 2005 beslut om att upprätta civila snabbinsatsförmågor, s.k. Civilian Response Teams. Vi socialdemokrater ser det som en viktig uppgift för EU att samordna civila krishanteringsresurser så att vi kan minimera skadorna av kriser inom EU. Men vi ser också bristerna hos enskilda länder i att ta emot och samordna hjälp. Vi socialdemokrater anser att Sverige särskilt måste se över vår beredskap för att ta emot krishanteringsbistånd vid en större olycka eller kris.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 7 oktober 2008

Anders Karlsson (s)

Peter Jonsson (s)

Mats Berglind (s)

Inger Jarl Beck (s)

Eva Sonidsson (s)

Michael Hagberg (s)

Åsa Lindestam (s)

Peter Jeppsson (s)